

Curs
Història de les religions (I)
Curs 2020-2021

Les religions del món antic

Presencial i online

Índex

Presentació	3
Organització	3
Metodologia	3
Professorat	4
Coordinador	4
Horaris del curs 2020-2021 i lloc de realització	4
Classes ordinàries.....	4
Activitats complementàries 2020-2021.....	5
Lloc d'impartició	5
Preus i formes de pagament	5
Procés de preinscripció i matriculació	6
Preinscripció	6
Matriculació	6
Programes de les assignatures i mòduls	7
Assignatura: Orígens del fenomen religiós	7
Assignatura: Religions del Pròxim Orient antic.....	8
Assignatura: Religions grecoromanes.....	8

Presentació

Amb aquest curs iniciem un cicle a partir del qual ens volem apropar a un dels fenòmens més antics de la Humanitat, el de la religió. Les noves descobertes fan remuntar cada vegada més enrere en el temps les proves del fet que la religió és quelcom gairebé inherent a l'ésser humà. Aquest, al llarg de milers d'anys, ha volgut donar resposta a les mateixes preguntes i ho ha fet a partir de la seva experiència vital, del seu entorn geogràfic, social i històric, i encara ho fa avui en dia.

Aquest és un primer curs en el qual pretenem acostar-nos a algunes de les religions de l'antiguitat: des dels mateixos orígens del fenomen religiós, passant per les seves primeres manifestacions a la prehistòria, seguint per les grans civilitzacions orientals d'Egipte i Mesopotàmia i continuant per les més properes greco-romanes. En propers cursos ens acostarem a les grans religions monoteistes, a les religions orientals i a d'altres d'arreu del món, a fi de poder comprendre una mica millor les creences del món que ens envolta.

Organització

Aquest curs consta de tres assignatures de 20 classes d'hora i mitja de durada. Cada assignatura es divideix a la vegada de dos mòduls de 10 sessions d'hora i mitja de durada, segons està indicat en l'apartat on es descriuen els horaris.

El curs és totalment modular i **es pot cursar des d'un sol mòdul d'una assignatura, combinar mòduls de diferents assignatures, fer només una assignatura o fer tot el curs sencer.**

A més de les classes ordinàries, el curs compta també d'una activitat complementària (màster-classe, sortida, pràctica...) per assignatura impartida pels mateixos professors o per professors convidats.

Metodologia

El curs es basarà en sessions presencials que no pretenen ser tan sols classes ordinàries de caire teòric, sinó una aplicació pràctica d'allò que es vagi aprenent amb la participació activa de l'alumnat. Per això, a principi del curs els alumnes disposaran d'un dossier que, per un costat, els servirà de suport a les classes i, per l'altre, els oferirà les eines i els instruments necessaris per ampliar la informació obtinguda en les sessions presencials i poder així aportar opinions i idees al curs, generant debat i enriquint els coneixements de tothom.

Professorat

Dr. Carles Buenacasa

Professor al Dpt. d'Història i Arqueologia de la Facultat de Geografia i Història de la UB.

Prof. Francesc Carol

Llicenciat en Dret i en Antropologia per la UAB i D.E.A. en Antropologia Aplicada

Dr. Ignasi Garcés

Professor al Dpt. d'Història i Arqueologia de la Facultat de Geografia i Història de la UB.

Prof. Felip Masó

Arqueòleg especialista en el Pròxim Orient antic.

Dr. Marc Orriols

Professor associat d'Egiptologia de la UAB.

Dr. Albert Rubio

Investigador del Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques de la UB.

Coordinador

Prof. Felip Masó Ferrer

Mail: arqueonet@arqueonet.net

Tfn.: 667 013 352

Horaris del curs 2020-2021 i lloc de realització

Classes ordinàries

Assignatures	Mòduls	Professorat	Calendari
Origen del fenomen religiós	Mòdul 1: Antropologia de la religió	Prof. Francesc Carol	Els dimarts, del 6-10-2020 al 15-12-2020 De 16.00h a 17.30h
	Mòdul 2: La religió a la Prehistòria	Dr. Albert Rubio	Els dimarts, del 12-1-2020 al 16-3-2021 De 16.00h a 17.30h
Religions del Pròxim Orient Antic i Egipte	Mòdul 1: Religions de Mesopotàmia	Prof. Felip Masó	Els dilluns, del 5-10-2020 al 21-12-2020 De 17.45h a 19.15h
	Mòdul 2: Religió a l'antic Egipte	Dr. Marc Orriols	Els dilluns, de l'11-1-2021 al 22-3-2021 De 17.45h a 19.15h
Religions grecoromanes	Mòdul 1: Religions de l'antiga Grècia	Dr. Ignasi Garcés	Els dilluns, del 5-10-2020 al 21-12-2020 De 19.30h a 21.00h
	Mòdul 2: Religió romana	Dr. Carles Buenacasa	Els dilluns, de l'11-1-2021 al 22-3-2021 De 19.30h a 21.00h

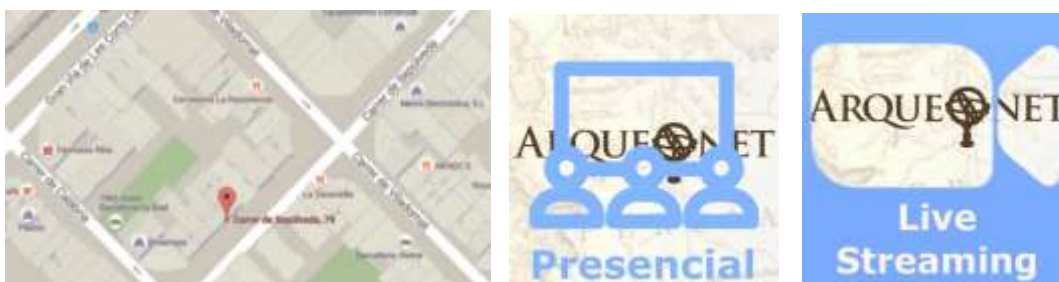
Activitats complementàries del curs 2020-2021

Es realitzarà una activitat complementària per cada assignatura. Les dates i temàtica es faran saber als alumnes inscrits en el seu moment.

Lloc d'impartició

Les activitats del cycle es realitzen a **Arqueonet**, al carrer **Sepúlveda 79 de Barcelona** (08015).

Aquest curs també es pot seguir en streaming en directe des de casa

Després de cada sessió, totes les persones inscrites (tant en modalitat presencial com a distància) podran visualitzar de nou la gravació, ja que facilitarem l'enllaç per tenir-hi accés.

Preus i formes de pagament

Terminis de pagament presencial					
Opcions	Preus totals	Terminis de pagament			
		Matrícula 1er termini	2on Termini (finals nov. 2017)	3er Termini (finals gener 2018)	4rt Termini (finals febr. 2018)
Curs complet	850 €	340 €	170 €	170 €	170 €
Una assignatura llarga solta	320 €	125 €	65 €	65 €	65 €
Un mòdul solt	175 €	Els pagaments dels mòduls i de les sessions soltes es realitzen de forma íntegra, sense terminis.			
Una sessió solta	20 €				
Terminis de pagament distància					
Opcions	Preus totals	Terminis			
		Matrícula (1er T)	2on T.	3er T.	4rt T.
		Set-Oct 2020	(fi nov 2020)	(fi gen 2021)	(fi mar 2021)
Curs complet	725 €	340 €	170 €	170 €	170 €
Una assignatura llarga solta	275 €	125 €	65 €	65 €	65 €
Un mòdul solt	155 €	Els pagaments dels mòduls i de les sessions soltes es realitzen de forma íntegra, sense terminis.			
Una sessió solta	20 €				

*Trobareu les dates i el temari de cada mòdul al programa de les assignatures.

*Els pagaments dels mòduls es realitzen de forma íntegra, sense terminis.

Procés de preinscripció i matriculació

Preinscripció

Podeu fer preinscripció per qualsevol de les següents vies:

1. Per correu electrònic: enviar un missatge a l'adreça arqueonet@arqueonet.net especificant la següent informació:

- Títol del missatge: "Inscripció Curs Religions (I) 2020-2021"
- Indicar la modalitat d'inscripció:
 - Inscripció al cicle complet presencial
 - Inscripció al cicle complet a distància
 - Inscripció a mòduls o sessions independents: indicar quins/es
- Dades de cada participant que s'inscriu: nom i cognoms, adreça postal completa, adreça electrònica i telèfon de contacte

2. Per la pàgina web d'Arqueonet, a través de l'enllaç següent:

http://www.arqueonet.net/cat_contacte.html

Complimentar els camps de dades personals indicats a la pàgina web i, en el camp "Missatge", especificar la següent informació:

- En primer lloc incloure el text "Inscripció Curs Religions (I) 2020-2021"
- Indicar la modalitat d'inscripció:
 - Inscripció al cicle complet presencial
 - Inscripció al cicle complet a distància
 - Inscripció a mòduls o sessions independents: indicar quins/es

3. Per telèfon: la preinscripció també es podrà fer per telèfon, als números 937423014 o 667013352.

4. Presencialment: a Arqueonet, carrer Sepúlveda 79 – 08015 Barcelona, de dilluns a divendres de 10h a 14h i de 16h a 20h

Un cop feta la preinscripció, Arqueonet enviarà un mail confirmant la recepció la mateixa. Les places s'adjudicaran per estricte ordre d'arribada de les sol·licituds.

Matriculació

Quan s'assoleixi el nombre mínim d'assistents, Arqueonet ho comunicarà a tots els preinscrits i llavors s'iniciaran els passos per formalitzar la matrícula. Les matrícules es podran formalitzar de forma presencial a **la seu d'Arqueonet** dins dels horaris d'obertura (de 10h a 14h i de 16h a 20h), en efectiu o targeta, o bé per transferència bancària per l'import corresponent al següent número de compte:

IBAN: ES29 2100 0212 1802 0031 6077

En cas de fer-ho per transferència, cal indicar en la mateixa el **nom complet**, i com a concepte:

- O bé "Matriculació Curs Religions (I) 2020-2021 presencial complet"
- O bé "Matriculació Curs Religions (I) 2020-2021 distància complet"
- O bé "Matriculació Curs Religions (I) 2020-2021_ presencial i l'assignatura o mòdul que correspongui"
- O bé "Matriculació Curs Religions (I) 2020-2021_ distància i l'assignatura o mòdul que correspongui"

Segons correspongui a cada cas.

Programes de les assignatures i mòduls

Assignatura: Orígens del fenomen religiós

Mòdul 1: Antropologia de la religió

Durada del mòdul: els dimarts, del 6 d'octubre al 15 de desembre de 2020 (el 8 de desembre no hi ha classe)

Sessions: 10

1. Els quatre camps clàssics de l'antropologia i l'origen de l'antropologia religiosa
2. Màgia i Religió; Sacerdots, Mags i Xamans
3. La divinitat: deus, esperits i númens
4. Bruixeria i Fetilleria. El sincretisme a la religió
5. Religions Animistes i culte als avantpassats. Cultes tribals
6. Religions Nacionals i Religions Universals. Religions profètiques
7. La mitologia coma expressió de la religió. Les religions de Misteri
8. Politeisme i Monoteisme
9. Temples, oracles i llocs de culte
10. Els moviments religiosos en l'actualitat. El neopaganisme

Mòdul 2: La religió a la Prehistòria

Durada del mòdul: els dimarts, del 12 de gener al 16 de març de 2021

Sessions: 10

1. Qüestions terminològiques, fonts d'informació i limitació dels coneixements. Unitat cognitiva de la nostra espècie i l'origen del pensament simbòlic
2. Figures mítiques (déus, ancestres i herois). Mites cosmogònics
3. L'estructura ritual. Rituals de salut, bèl·lics i ritus de pas
4. La vida més enllà de la vida: el tractament dels morts
5. Canibalisme i sacrificis
6. Màgia, encanteris i la seva parafernàlia
7. Estats alterats de consciència i especialistes religiosos
8. Les plantes dels déus: drogues a la prehistòria
9. L'arqueologia del paisatge i els llocs sagrats. Espais naturals antropomorfitzats i espais construïts
10. Una mirada al cel: arqueoastronomia

Assignatura: Religions del Pròxim Orient antic i Egipte

Mòdul 1: Religions de Mesopotàmia

Durada del mòdul: els dilluns, del 5 d'octubre al 21 de desembre de 2020 (el 12 d'octubre i el 7 de desembre no hi ha classe)

Sessions: 10

1. El sentiment religiós a l'antiga Mesopotàmia
2. Concepte de naturalesa divina. El déu i els déus
3. La imatge i el comportament dels déus. El panteó mesopotàmic
4. Cosmogonies i cosmologies
5. L'origen i la funció de la humanitat. Món diví Vs. món profà
6. Sistematització de la religió. Altars, temples, zigurrats
7. El comportament religiós. Oració, culte i servei diví
8. Divinació, màgia i exorcisme
9. L'any nou . La visió cíclica del temps
10. Mort i més enllà. Una visió hedonista

Mòdul 2: La religió de l'antic Egipte

Durada del mòdul: Els dilluns, de l'11 de gener al 22 de març de 2021 (el 8 de març no hi ha classe)

Sessions: 10

1. Teoria i nocions de religió egípcia
2. La concepció de divinitat i el panteó egipci
3. Cosmogonies i cosmovisió
4. El temple: el Cosmos a la terra
5. El mite d'Osiris
6. El món funerari
7. Horus i Set: la lluita pel tron
8. El rei-déu
9. Els rituals iniciàtics
10. Altres mites egipcis

Assignatura: Religions grecoromanes

Mòdul 1: La religió de l'antiga Grècia

Durada del mòdul: els dilluns, del 5 d'octubre al 21 de desembre de 2020 (el 12 d'octubre i el 8 de desembre no hi ha classe)

Sessions: 10

1. Les primeres evidències religioses: prehistòria, època minoica i època micènica.
2. Continuïtat i canvi en els rituals i santuaris: dels segles foscos a la recuperació.
3. L'antropomorfisme dels déus grecs.
4. Els cultes oraculars i la concepció del temple.
5. El cel, la terra i el més enllà.
6. Religiositat i pòlis. La gestió de l'entorn diví.

7. Misteris, ascetismes i rituals dionisiacs.
8. La dimensió religiosa en la Magna Grècia i Sicília.
9. Filosofia i religió.
10. Asclepi, Serapis i els canvis en el culte en època hel·lenística.

Mòdul 2: La religió l'antiga Roma

Durada del mòdul: Els dilluns, de l'11 de gener al 22 de març de 2021
(el 8 de març no hi ha classe)
Sessions: 10

1. El panteó diví dels etruscs, els introductors de la religió grega a Itàlia
2. L'«Etrusca disciplina»: la transmissió a Roma dels rituals endevinatoris dels etruscs
3. Quan les divinitats no tenien sexe ni forma ni tan sols biografies: del món dels *numina* a la triada capitolina
4. Els Llibres Sibil·lins i l'organització de la religió romana i dels seus cossos sacerdotals
5. Els temples, referents de la religiositat pública i escenari dels rituals cívics
6. El culte als Lars, Mans i Penats i els principals rituals de la religió domèstica
7. El món de l'Avern: la vida més enllà de la mort i els rituals funeraris dels romans
8. La gran aportació del règim imperial: el culte a l'emperador i la consagració divina *post mortem*
9. August i l'*Eneida*: l'ennobliment del passat mític dels romans
10. El cansament amb la religió tradicional: els cultes místics i la recerca d'un més enllà més atractiu

Activitats complementàries (opcionals)

- Pendants de determinar